



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ  
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΠΡΑΞΗ: «Παρεμβάσεις επιμόρφωσης για την ενίσχυση των σχολικών δομών του εκπαιδευτικού συστήματος», ΚΩΔ. ΟΠΣ (MIS): 5004204

Δράση 2 «Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών στα Νέα Προγράμματα Σπουδών των Ξένων Γλωσσών – Ενιαίο Πρόγραμμα Σπουδών των Ξένων Γλωσσών (ΕΠΣ-ΞΓ) και Προγράμματα Εκμάθησης Αγγλικής στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία (ΠΕΑΠ)»

# Θεωρητικό πλαίσιο ΕΠΣ-ΞΓ

Παιδαγωγικές αρχές, γλωσσολογικό μοντέλο, φιλοσοφία αξιολόγησης

Αντώνης Βεντούρης  
Επίκουρος καθηγητής διδακτικής των γλωσσών  
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης



Ευρωπαϊκή Ένωση  
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα  
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,  
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη



# Περιγραφή ΕΠΣ-ξγ Ι/Ν

Το ενιαίο Πρόγραμμα Σπουδών Ξένων Γλωσσών (ΕΠΣ-ΞΓ) είναι ένα Πρόγραμμα το οποίο εντάσσεται σε ένα σύνολο ομοειδών Προγραμμάτων όλων των μαθημάτων του ελληνικού σχολείου. Βασίζεται σε προτάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης:

Εγκάρσιες δεξιότητες  
και βασικές ικανότητες

Κατάρτιση και δραστηριοποίηση εκπαιδευτικών

1 ξένη γλώσσα καλά 50% ≤ ατόμων 15  
ετών και εκμάθηση μιας δεύτερης ξένης  
γλώσσας από το 75% ≤ έως το 2020

Επαγγελματική  
εκπαίδευση

Αναγνώριση  
επαγγελματικών  
προσόντων και  
δεξιοτήτων

Προσέγγιση βάσει εταιρικής σχέσης  
Δημόσια και ιδιωτική χρηματοδότηση

Αξιοποίηση της τεχνολογίας

# Περιγραφή ΕΠΣ-ξγ II/V

## Καινοτόμο

- Κοινό για όλες τις διδασκόμενες γλώσσες στη Δημόσια Εκπαίδευση και εφαρμόσιμο και σε αυτές που θα ενταχτούν στο μέλλον.
- Σχεδιασμένο βάσει των **επιπέδων γλωσσομάθειας** και όχι της τάξης.
- **Προσαρμόσιμο στα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του μαθητή** καθώς και του πλαισίου δράσης του (ευρύτερου κοινωνικού, σχολικού).
- **Συνεργατικής φιλοσοφίας** καθώς προωθεί τα δίκτυα συνεργασίας εκπαιδευτικών αλλά και μαθητών.
- **Ανοιχτό σε διαφοροποιημένες διδακτικές και μαθησιακές πρακτικές.**

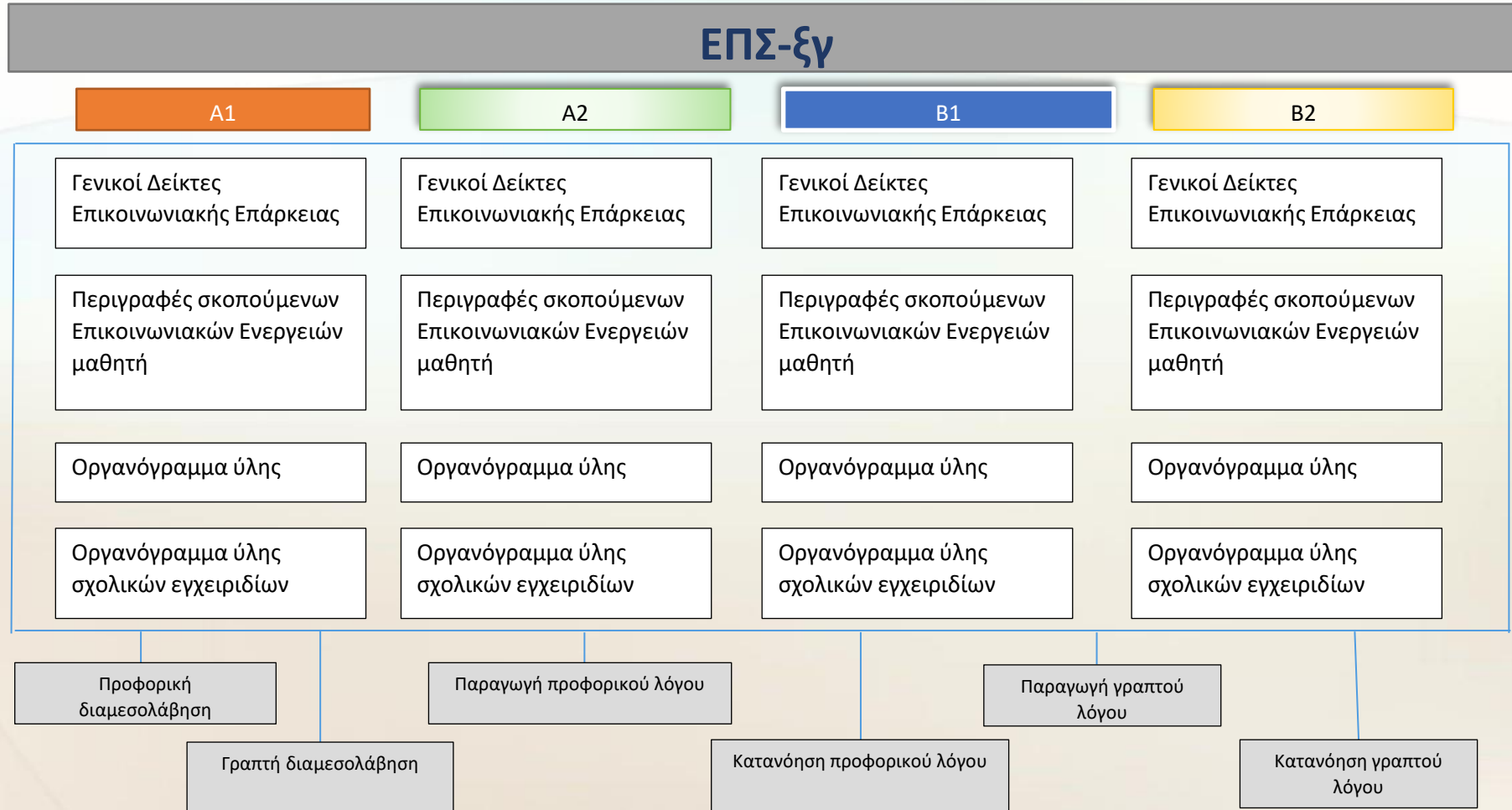
# Περιγραφή ΕΠΣ-ξγ III/V

- Αποτελεί ένα Πρόγραμμα τύπου curriculum στο οποίο περιγράφεται λεπτομερώς το **ΤΙ** αναμένεται να είναι σε θέση να κάνει ο μαθητής χρησιμοποιώντας την ξένη γλώσσα.
- Τα **ΠΩΣ** και **ΠΟΤΕ** καθορίζονται από τον εκπαιδευτικό βάσει μιας σειράς παραμέτρων που γνωρίζει ο ίδιος: χαρακτηριστικά μαθητών, σχολείο, κοινωνικό πλαίσιο και απαιτήσεις, χαρακτηριστικά του ίδιου.
- Περιλαμβάνει τους γενικούς και επιμέρους δείκτες επικοινωνιακής γλωσσικής επάρκειας βάσει των οποίων μπορεί να κρίνει κανείς σε ποιο επίπεδο γλωσσομάθειας βρίσκεται ο μαθητής, σύμφωνα με την κλίμακα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

# Περιγραφή ΕΠΣ-ξγ IV/V

- Περιλαμβάνει επίσης αναλυτικές περιγραφές των επικοινωνιακών ενεργειών/δράσεων που θα πρέπει να είναι σε θέση να πράξει ο μαθητής ανάλογα με το επίπεδο γλωσσομάθειας στο οποίο έχει ενταχθεί.
- Εμπεριέχει οργανόγραμμα της ύλης των εγχειριδίων που χρησιμοποιούνται για τη διδασκαλία των ξένων γλωσσών στο Δημόσιο Σχολείο.

# Περιγραφή ΕΠΣ-ξγ V/V: Δομή και περιεχόμενο





# Θεωρητικό υπόβαθρο ΕΠΣ-ξγ I/IV

Παιδαγωγικές αρχές όλων των προγραμμάτων του Δημόσιου Σχολείου:

- Η γνώση κατακτιέται, δεν προσφέρεται έτοιμη.
- Οι γνώσεις που έχει ήδη αποκτήσει ο μαθητής εντός και εκτός θα πρέπει να αξιοποιηθούν κατά τη μαθησιακή διαδικασία.
- Οι μαθητές δεν είναι όλοι ίδιοι.
- Η πηγή πληροφόρησης στη ζωή δεν είναι μία, είναι πολλαπλή, αμφίδρομη και πολυτροπική.
- Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στη διδακτική και μαθησιακή πράξη προσφέρουν δυνατότητες που πρέπει να εκμεταλευτεί ο εκπαιδευτικός
- Η «βιωματική μάθηση» είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική.
- Συνθήκες χρήσης της γλώσσας και επικοινωνίας δημιουργούνται σε μαθησιακά περιβάλλοντα που καλλιεργούν τη συνεργατικότητα.

# Θεωρητικό υπόβαθρο ΕΠΣ-ξγ II/IV

Η παιδαγωγική βάση του ΕΠΣ-ξγ βρίσκεται στη **θεωρία της Νέας Μάθησης**, σύμφωνα με την οποία:

- η ικανότητα της μάθησης ενυπάρχει στη φύση του ανθρώπου,
- η μάθηση συντελείται μέσω μιας αμφίδρομης σχέσης μεταξύ των ανθρώπων αλλά και βάσει της επίδρασης που ασκεί το περιβάλλον στον άνθρωπο,
- η μάθηση μπορεί να πραγματοποιηθεί και μέσω της δράσης του ανθρώπου στο φυσικό περιβάλλον,
- η μάθηση εξελίσσεται μέσω μετασχηματισμών. Ο μαθητής καλείται να τροποποιήσει τις αντιλήψεις και πρακτικές μέσω νέων εμπειριών αλλά χρησιμοποιώντας τις και ως βάση για την πρόοδό του.



# Θεωρητικό υπόβαθρο ΕΠΣ-ξγ III/IV

Οι αρχές της Νέας Μάθησης είναι οι εξής:

- Για να εξοικειωθούν οι μαθητές με το νέο και να μπορέσουν να κατακτήσουν τη γνώση θα πρέπει να ξεκινούν από κάτι οικείο.
- Οι μαθησιακές/διδασκτικές επιλογές πρέπει να είναι διαφανείς, ο τρόπος επίτευξής τους προγραμματισμένος και η απόδοση των μαθητών να παρακολουθείται με κριτήριο τους επιδιωκόμενους στόχους της διαδικασίας.
- Ο κάθε μαθητής είναι διαφορετικός, άρα το μάθημα θα πρέπει να προσαρμόζεται στα χαρακτηριστικά του καθενός και να τα χρησιμοποιεί για την επίτευξη των στόχων. Αυτή η αρχή οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η διδασκαλία θα πρέπει να περιλαμβάνει τεχνικές διαφοροποίησης.
- Οι μαθητές θα πρέπει να μάθουν να χρησιμοποιούν ποικίλα μέσα και κανάλια επικοινωνίας και να μπορούν να επικοινωνούν σε ποικίλα κοινωνικά, πολιτισμικά και επαγγελματικά περιβάλλοντα. Καίρια συμβολή σε αυτό μπορούν να έχουν οι ΤΠΕ.

(neamathisi.com).

# Θεωρητικό υπόβαθρο ΕΠΣ-ξγ IV/IV

- Η προσέγγιση της γλώσσας που υιοθετεί το ΕΠΣ-ξγ είναι **σημειωτική-λειτουργική**, αντιμετωπίζει δηλαδή τη **γλώσσα ως κοινωνική πρακτική**. Στη βάση αυτή της λογικής, ο λόγος που παράγεται αποκτά νόημα βάσει πολιτισμικών και κοινωνικών σημείων που τον πλαισιώνουν.
- Η εκμάθηση της γλώσσας συντελείται μέσω **μιας διαδραστικής-ανακαλυπτικής διαδικασίας** θέτοντας το μαθητή στη θέση του ενεργού υποκειμένου.

# Εργαλεία ΕΠΣ-ξγ Ι/ΙΙΙ

1. Οι ώρες του ωρολογίου προγράμματος που απαιτούνται για να φτάσει ένας μαθητής στο κάθε ένα επίπεδο γλωσσομάθειας.
2. Οι δείκτες γλωσσικής επάρκειας **ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΓΛΩΣΣΟΜΑΘΕΙΑΣ** και **ΟΧΙ ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ**)
3. Αναλυτικές περιγραφές των επικοινωνιακών ενεργειών/ δράσεων που θα πρέπει να μπορεί να κάνει ο μαθητής σε κάθε επίπεδο γλωσσομάθειας και οι οποίες αφορούν τις ικανότητες:
  - Κατανόηση γραπτού λόγου
  - Παραγωγή γραπτού λόγου και γραπτή διάδραση
  - Γραπτή διαμεσολάβηση
  - Κατανόηση προφορικού λόγου
  - Παραγωγή προφορικού λόγου και προφορική διάδραση
  - Προφορική διαμεσολάβηση

# Εργαλεία ΕΠΣ-ξγ II/III

- Οργανόγραμμα ύλης ανά επίπεδο γλωσσομάθειας, δηλ. τα λειτουργικά και δομικά στοιχεία που αναμένεται να γνωρίζει ο μαθητής σε κάθε επίπεδο γλωσσομάθειας. Η ύλη των ανώτερων επιπέδων (B2-Γ1) κατά κανόνα επαναλαμβάνει τα βασικά στοιχεία και συμπληρώνει την ύλη των χαμηλότερων επιπέδων (A1-B2).
- Λεπτομερές οργανόγραμμα της ύλης εγχειριδίων των ξένων γλωσσών που περιγράφεται με κοινές παραμέτρους.

# Εργαλεία ΕΠΣ-ξγ ΙΙΙ/ΙΙΙ

- Παράρτημα του Οδηγού, όπου μπορεί να βρει ο ενδιαφερόμενος εκπαιδευτικός μία αποτύπωση και κατηγοριοποίηση των **θεμάτων** που περιλαμβάνουν στην ύλη τους τα βιβλία της ελληνικής γλώσσας και άλλων γνωστικών αντικειμένων του Δημοτικού και του Γυμνασίου, ώστε να μπορούν να αξιοποιηθούν για διαθεματικές εργασίες στην ξένη γλώσσα.



# Αναλυτικό Πρόγραμμα Εκπαιδευτικού

**ΑΓΓΛΙΚΑ ΕΠΙΠΕΔΟΥ Α2-Β1 (6 ώρες σχολικής και 6 ώρες προσωπικής μελέτης)**

Επικοινωνιακός σκοπός: **ΑΦΗΓΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞΙΣΤΟΡΗΣΗ ΕΜΠΕΙΡΙΩΝ** σε γραπτό και προφορικό λόγο

ΧΡΟΝΟΣ	ΘΕΜΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΕΣΤΙΑΣΗ		ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
			ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ		
ΠΡΩΤΕΣ ΔΥΟ ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ	<ul style="list-style-type: none"> <li>Αναφέρομαι σε γεγονότα του εγγύτερου και απώτερου μέλλοντος</li> <li>Αναφέρομαι σε πράξεις που έγιναν πριν λίγο καιρό ή πολύ παλιά</li> <li>Αναφέρομαι στο ρόλο των ανθρώπων ή της πολιτείας στο παρελθόν</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Λέξεις που βρίσκουμε σε ιστορικά κείμενα</li> <li>Λέξεις που χρησιμοποιούμε για να αφηγηθούμε μια ταξιδιωτική ιστορία</li> </ul>	Χρήση του απλού αόριστου	<p><b>Σχεδιασμένες από εκπαιδευτικούς για τους μαθητές:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Συμπληρώνουν ένα quiz ιστορίας, μέσω του οποίου γίνεται η παρουσίαση της χρήσης του απλού αόριστου χρόνου για να δηλώνει κανείς ιστορικά γεγονότα</li> <li>Διαβάζουν ένα ιστορικό κείμενο και (α) διακρίνουν το κεντρικό του νόημα, (β) σημειώνουν την πορεία των ιστορικών γεγονότων σε χάρτη, (γ) κρατούν σημειώσεις σχετικά με την χρονολογική σειρά των ιστορικών γεγονότων</li> <li>Γράφουν ένα δικό τους κείμενο για ένα παρόμοιο με το προηγούμενο ιστορικό γεγονός, με πληροφορίες που βρίσκουν οι ίδιοι (από το διαδίκτυο, εγκυκλοπαίδειες, κτλ.)</li> <li>Χρησιμοποιούν ένα χάρτη με την πορεία ενός γνωστού εξερευνητή και γράφουν ένα κείμενο για τα ταξίδια του</li> <li>Βρίσκουν πληροφορίες από το διαδίκτυο για άλλους γνωστούς εξερευνητές ή άλλα πασίγνωστα πρόσωπα που έζησαν πριν πολλά χρόνια και κρατούν σημειώσεις. Μιλούν βάσει των σημειώσεών τους στην τάξη και αν κατορθώσουν να αναγνωρίσουν τα πρόσωπα οι συμμαθητές τους κερδίζουν το διαγωνισμό.</li> <li>Ακούνε μια ιστορία (χωρίς τέλος) ενός ανθρώπου που ταξίδεψε στο χρόνο και απαντούν πρώτα σε γενικές και κατόπιν σε εστιασμένες ερωτήσεις. Στη συνέχεια υποβάλλουν οι μαθητές ερωτήσεις σε σχέση με το τέλος. Βάσει των απαντήσεων του καθηγητή, πρέπει να γράψουν το δικό τους τέλος της ιστορίας ο καθένας.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Να κρατήσει γι' αυτό το μάθημα ο μαθητής ημερολόγιο σχετικά με το τι έμαθε (στη γλώσσα στόχο)</li> <li>Να φτιάξει ένα ιστορικό quiz, συνεργαζόμενος με συμμαθητή του, καθώς και το απαντητικό έντυπο και να το δώσει σε ένα άλλο ζευγάρι να το λύσει.</li> <li>Να αξιολογήσει την προφορική παρουσίαση ενός συμμαθητή του για το ιστορικό πρόσωπο, βάσει μιας σχάρας αξιολόγησης που θα έχει φτιάξει ο καθηγητής (ή και οι ίδιοι οι μαθητές).</li> </ul>

# Σχεδιασμός μαθήματος I/VII

Ο σχεδιασμός του μαθήματος που προτείνεται, στηρίζεται στο σχεδιαστικό πρότυπο «**Μάθηση μέσω Σχεδιασμού**» (**Learning by Design**), το οποίο αποτελεί «ένα ψηφιακό εργαλείο σε δομημένο διαδικτυακό περιβάλλον που βοηθά τους εκπαιδευτικούς να σχεδιάζουν μαθησιακές ενότητες με ακρίβεια», προσδιορίζοντας το περιεχόμενο και τον τρόπο προόδου της μαθησιακής διαδικασίας.

# Σχεδιασμός μαθήματος II/VII

ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΣΤΙΑΣΗ



ΓΝΩΣΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ



ΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ



ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ



ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ



**Μαθησιακή Εστίαση:** η γνωστική περιοχή στο πρόγραμμα σπουδών και το μαθησιακό επίπεδο.

**Γνωστικοί Στόχοι:** προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα και σύνδεση με τα προκαθορισμένα πρότυπα και τα αποτελέσματα αξιολόγησης του προγράμματος σπουδών.

**Γνωστικές Διαδικασίες:** δραστηριότητες, κατάλληλες για 'το είδος της γνώσης' που απαιτείται από το μαθητή, συνδεδεμένες με αλληλουχία και κατάλληλο τρόπο, ώστε να ανταποκρίνονται στη διαφορετικότητα/πολυμορφία των μαθητών.

**Γνωστικά αποτελέσματα:** οι διαδικασίες αξιολόγησης: διαμορφωτική και αρθροιστική.

**Μαθησιακές διαδρομές:** περαιτέρω δραστηριότητες που συνιστώνται στους μαθητές όπως άλλες Μαθησιακές Ενότητες.

# Σχεδιασμός μαθήματος III/VII

## **ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΣΤΙΑΣΗ**

Δεδομένα τα οποία καθορίζουν το πλαίσιο της μαθησιακής ενότητας:

- **Η Γνωστική περιοχή:** Στην περίπτωσή μας οι ξένες γλώσσες (αναφέρεται συγκεκριμένη).
- **Οι Μαθησιακοί Στόχοι:** Η θεματική εστίαση και οι επιδιώξεις του μαθήματος.
- **Το Μαθησιακό Επίπεδο:** Το επίπεδο γλωσσομάθειας - η ηλικία των μαθητών .
- **Η Προηγούμενη Γνώση:** Τι ξέρουν ήδη οι μαθητές και τι χρειάζεται να ξέρουν για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του μαθήματος

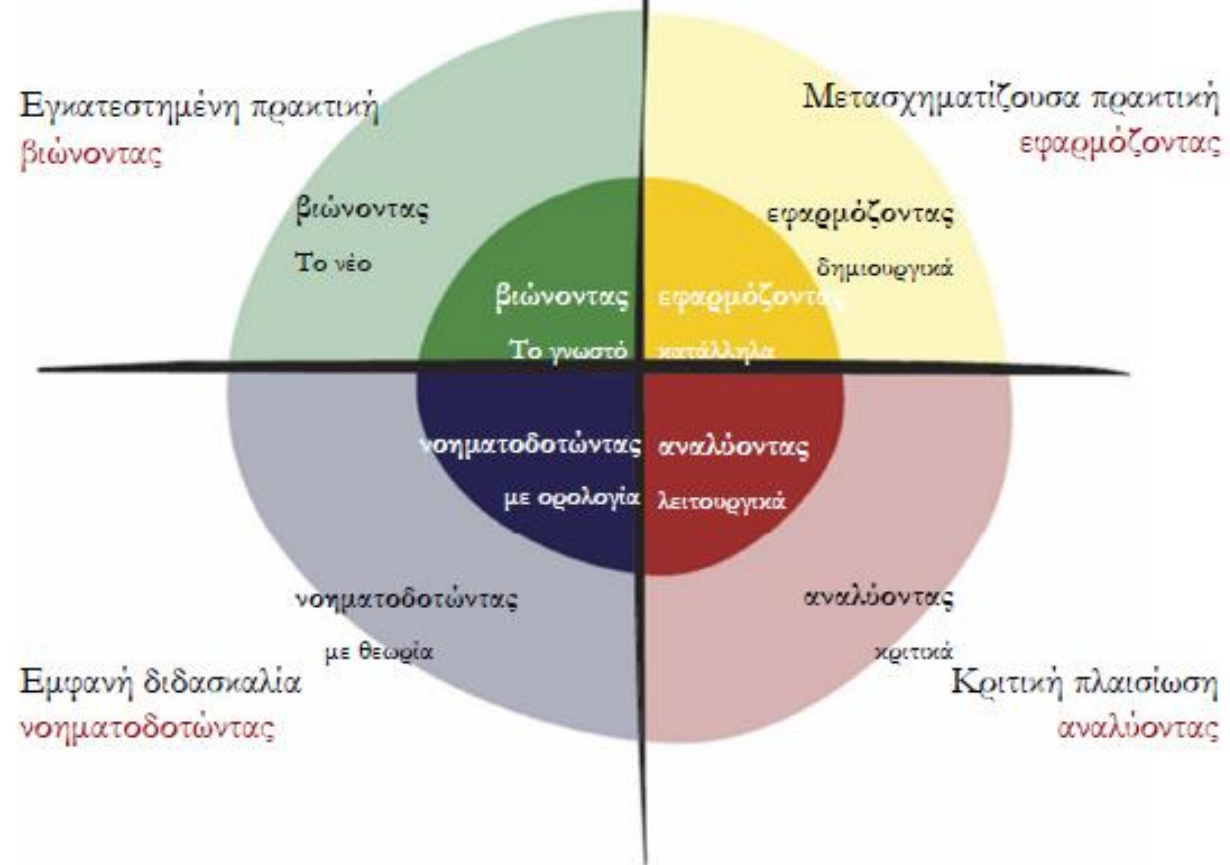
## **ΓΝΩΣΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ**

- Τα αναμενόμενα αποτελέσματα της συγκεκριμένης μαθησιακής διαδικασίας.



# Σχεδιασμός μαθήματος IV/VII

Οι 'διαδικασίες γνώσης'





# Σχεδιασμός μαθήματος VI/VII

## ΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΣΙΚΑΣΙΕΣ

- **Βιώνοντας...**
  - *Το γνωστό: ανάκληση και ενεργοποίηση γνώσεων και εμπειριών των μαθητών...*
  - *Το νέο: εισαγωγή σε νέα στοιχεία, πρακτικές και εμπειρίες*
- **Εννοιολογώντας ...**
  - *Με την ονοματοποίηση: ονομασία εννοιών, ομαδοποίηση, ταξινόμηση σε εννοιολογικές κατηγορίες...*
  - *Με τη θεωρητικοποίηση: εμβάθυνση, εκτενής περιγραφή, σύνδεση εννοιών*
- **Αναλύοντας...**
  - *Λειτουργικά: αίτιο και αποτέλεσμα, σχέσεις και λειτουργίες εννοιών...*
  - *Κριτικά: σκοποί, κίνητρα, ενδιαφέροντα, και απόψεις*
- **Εφαρμόζοντας...**
  - *Κατάλληλα: εφαρμογή σε πραγματικά ζητήματα και περιστάσεις επικοινωνίας...*
  - *Δημιουργικά: μεταφορά των γνώσεων και των δεξιοτήτων σε νέα περιβάλλοντα/καταστάσεις*

# Σχεδιασμός μαθήματος VII/VII

## ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Αξιολόγηση του αποτελέσματος της μαθησιακής διαδικασίας μέσω ετεροαξιολόγησης (εκπαιδευτικός=>μαθητής) αυτοαξιολόγησης (μαθητής τον εαυτό του), αλληλοαξιολόγησης (μαθητής=>μαθητή ή ομάδα μαθητών=>ομάδα μαθητών).

## ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ

- Επιπρόσθετες δραστηριότητες που συνιστώνται στους μαθητές όπως άλλες Μαθησιακές Ενότητες.

# Αξιολόγηση στο ΕΠΣ-ξγ

- Πολυπρόσωπη, πολυμεθοδολογική και πολυτροπική διαδικασία συλλογής πληροφοριών, με σκοπό την αξιοποίησή τους για την βελτίωση όλων των παραγόντων της εκπαιδευτικής διαδικασίας (μαθητή, εκπαιδευτικού, μαθήματος, υλικών, Προγράμματος)
- Εργαλεία για τη συλλογή των απαραίτητων πληροφοριών δεν είναι μόνο το τεστ. Υπάρχει και η τήρηση του ημερολογίου, το Πορτφόλιο, τα έντυπα αυτοαξιολόγησης, οι συμβουλευτικές συναντήσεις, ο Ευρωπαϊκός Φάκελος Γλωσσών.



Εναλλακτική αξιολόγηση

# Παράρτημα 1

ΕΠΙΠΕΔΟ	A1	A2	B1	B2	Γ1	Γ2
ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΑΘΡΟΙΣΜΑ ΩΡΩΝ	115	230	460	720	1.040	1.680